

2 octombrie 2024

Deschiderea stagiunii la Opera Națională Română din Cluj-Napoca

text de Costin Popa

La 105 ani de la semnarea actului constitutiv al prim-înființatei instituții lirice a țării, cea clujeană, managementul ONRC-N a inaugurat stagiunea 2024 - 2025 cu o nouă producție a operei „Bărbierul din Sevilla” de Rossini și a promis, printr-un interviu acordat Radio România Muzical, post foarte prezent în actualitate, un sezon în care se remarcă premierele cu „Boema” în plin An aniversar Puccini și „Aida” în 25 mai, chiar la data în care titlul verdian a inaugurat noua Operă cu 105 ani înainte. Momente semnificative. Și pentru că am amintit de „Aida”, mi-aș îngădui o sugestie. Ce-ar fi dacă, în locul binecunoscutului Preludiu, s-ar executa aproape deloc cântata Uvertură repetată de însuși Verdi în vederea primei producții a operei la Scala din Milano, în 1872, urmare premierei absolute de la Cairo, un an mai devreme? După repetițiile de la Scala, a fost reluată de Arturo Toscanini abia în 1940, apoi prezentată public la Milano de Claudio Abbado în 2 noiembrie 1977 și apoi gravată pe disc CBS (Edizioni Boccaccini) în 1980, sub aceeași baghetă. Bine și solid mediatizat *en avant*, ar fi un eveniment de rezonanță europeană și mondială, demn de aniversarea Operei clujene.

Până la luarea deciziei, revin la „Bărbierul din Sevilla”, o producție locală cu distribuție neașteptat cosmopolită. Mizanscena s-a prezentat în coordonate clasice, așa încât inovația a venit doar prin ideatica scenografiei, în special a desenelor de costume. A fost o bună conlucrare între regizoarea Mihaela Sandu-Bogdan și scenografa Anca Pintilie, cea din urmă inspirându-se din figurinele de epocă ale seriilor de cartoane pentru tapiserie, *La Marioneta*, realizate în secolul al XVIII-lea de Goya. Faptul a fost explicit descris de cele două creatoare în programul de sală. Sunt sigur, specificul modei timpului a tras după sine o bogăție de atitudini, de comportament ale personajelor. O reușită. Cel puțin ca mișcare scenică (Anca Opreș Popdan), spectacolul a avut vioiciune, vivacitate, completările cu figuranți distractivi în timpul unor arii, duete, îndeosebi din primul act, dovedindu-se potrivite pentru animarea acțiunii în spiritul muzicii. Comentariile mimante au fost de asemenea binevenite.

Finalul operei. Foto Nicu Cherciu

Decorurile au apărut liniare, carteziane, larg, prea larg dimensionate, dacă ne gândim la clădirile Sevillei. Chiar locuința lui Bartolo a fost somptuoasă (un super bogat?), cu ferestre înalte, draperii pe măsură, arcade și coloane, ca ale unui *palazzo*, însă de altă factură decât o casă sevillană. Singurul element specific andaluz mi s-a apărut balconul exterior cu gratii din fier forjat și decorat cu flori. Sumare obiecte de mobilier se cam pierdeau în salonul interior. Liviu Popa, ca *lighting designer*, a colaborat bine cu realizatoarele.

Distribuția a fost internațională. În rolul titular a debutat tânărul bariton Mihai Damian, o voce de mare orizont ce pornește de la o timbralitate de consistentă culoare, generează fraze omogene pe tot ambitusul până la registrul acut masiv și de amplitudine sonoră. Specificitățile rossiniene îi sunt la îndemână, inclusiv subtilitatea comică, însă marea carieră care îl așteaptă va fi în repertoriul verdian, în primul rând cel de linie. Deja are la

dispoziție indispensabilele nuanțe în *mezzoforte* și înmuierile de sunet deseori expuse în rolul Figaro.

Wang Zheng, Mihai Damian, Bruno De Simone. Foto Nicu Cherciu

Pentru Don Bartolo a sosit la Cluj-Napoca un artist cu carieră ilustră, renumitul italian Bruno De Simone, *basso buffo* de 67 de ani care își păstrează în chip admirabil proiecția sonoră grație unei impostății ideale de glas. Cu știința portretizării personajului, a adăugat cântului accente și expresii vocale, culori și rostiri accentuate pline de sensuri amuzante dar nu ridicole. Un model.

Într-adevăr, chinezul Wang Zheng deține prin timbrul rotund, generos îmbrăcat în armonice, tipologia de *basso buffo nobile* atribuită rolului Don Basilio, în care a debutat și i-a dăruit o linie de cânt lungă și fluentă. Sigur că dimensiunea vocii nu a apărut dominatoare, iar extremul acut (Fa diez din aria „La calunnia”) a modificat omogenitatea emisiei sonore, dar tânărul artist se află pe drumul sigur al perfecționării.

Frumoasa mezzosoprană originală din Republica Moldova Marina Dobrescu (debutantă în Rosina) a impresionat de la primele sunete printr-un glas de aleasă calitate îndeosebi în registrele central și grav, cursiv conexas sonor, prin frazarea frumoasă și respirația bine pusă la punct care i-a asigurat fluiditatea desenului melodic. Deasupra portativului s-au mai strecurat mici neglijențe sau asprimi, iar agilitățile înalte au rezonat acid.

Mihai Damian, Marina Dobrescu, Alikhan Zeinolla. Foto Nicu Cherciu

Un glas din Kazahstan, al tenorului Alikhan Zeinolla, s-a încumetat să cânte în finalul operei imposibil de dificila arie a Contelui Almaviva, deseori eludată, „Cessa di più resistere”. A reușit, cu toată oboseala acumulată, să străbată întreaga abundență de fiorituri, coloraturi, triluri, agilități pe țesătură acută, care i-a pus la încercare capabilitățile de susținere atât a unui *canto spianato di grazia* cât și a unui *canto fiorito*, pe care Rossini i le-a rezervat fără milă. Cu câteva note nesigure de sfârșit, tânărul Zeinolla a izbândit. Fără să aibă o timbralitate înzestrată

cu multe armonice, cu sonorități liniare câteodată, artistul a cântat cu ușurință deși, iată, Do-ul acut din finalul cavatinei „Ecco ridente in cielo” (primul act) a părut ușor „strâns”. Ca manipulare a emisiei de sunet prin tehnică, performant a fost Zeinolla cântând întreaga parte (destul de lungă) a lui Don Alonso (travesti-ul Contelui) voit nazal. Complicat și... simpatic.

În rolul Berta, sud-coreeana So Hyun Lee a fost muzicală și adorabilă scenic.

Călin Nițulescu și So Hyun Lee. Foto Nicu Cherciu

Au mai cântat și jucat, cu bună integrare în spectacol, baritonul Ionuț Lupu (Fiorello), basul Florin Sâmpolean (Ofițerul) și actorul Călin Nițulescu (Ambrogio).

Corul de bărbați ai Operei Naționale Române din Cluj-Napoca a fost pregătit de Corneliu Felecan.

La pupitrul Orchestrei teatrului, italianul David Crescenzi a condus cu preocupare pentru redarea cât mai veridică a stilului rossinian, direcție în care a obținut rezultate notabile. Spiritul maestrului de la Pesaro a plutit delicat din primele măsuri ale

Uverturii, crescendo-urile au fost însoțite de alertețe, accente și puncte de suspensie au venit din intențiile baghetei, verva s-a făcut simțită în multe locuri, nu peste tot, dar impresia generală și finală s-a situat în sensul dorit, chiar dacă fluctuații agogice s-au resimțit pe alocuri. Mici decalaje cu platoul n-au lipsit dar, într-o operă a gagurilor, cel mai delicios a fost cel la care a participat și dirijorul, prin acceptul său. Acompaniamentul introductiv al recitativului lui Bartolo „Ma vedi il mio destino!” din primele măsuri ale actului secund au început cu un mic fragment al *Marșului funebru*, partea a treia din „Sonata nr. 2, op. 35” de Chopin, după care a continuat cu muzica rossiniană. Chopin compusese renumita pagină la 21 de ani după Rossini... Un zâmbet în plus.

Lansare de carte

În pauza a doua a spectacolului, în elegantul salon de la etajul al II-lea, a avut loc lansarea cărții „VIVA L'OPERA” de Marius Rimbașiu, apărută de curând în editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 560 de pagini ilustrate cu cca 275 de fotografii, o istorie a 70 de ani din cei 105 ai Operei Române clujene, scrisă de un mare meloman. Un volum care cuprinde, printre altele, nu mai puțin de 140 de portrete de cântăreți, dirijori, regizori, manageri, care au adus titlul de glorie al instituției. La lansare au vorbit conf. univ. dr. Florin Estefan, directorul general al Operei, redactorul de carte Ada Blendea, semnatarul acestor rânduri și autorul.

Marius Rimbașiu, Ada Blendea, Costin Popa, Florin Estefan. Foto Nicu Cherciu